

Mgr Konrad Popławski

ZMIANY W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEMIEC PO PRZYSTĄPIENIU DO STREFY EURO

**Rozprawa doktorska napisana w Katedrze Finansów Międzynarodowych pod
kierunkiem naukowym prof. zw. dr hab. Leokadii Oręziak oraz promotora
pomocniczego dr Anety Waszkiewicz**

STRESZCZENIE w języku polskim

Celem niniejszej rozprawy jest zbadanie przyczyn zmian w handlu zagranicznym Niemiec w latach 1999-2014 zarówno z perspektywy historycznej jak i międzynarodowych stosunków gospodarczych. Perspektywa historyczna została wykorzystana do porównania uwarunkowań dla rozwoju handlu zagranicznego RFN panujących w latach 1958-1998 z warunkami, które nastąpiły wraz z utworzeniem strefy euro. Tak szeroka analiza historyczna, obejmująca okresy funkcjonowania odmiennych modeli międzynarodowego systemu walutowego, a jednocześnie uwzględniająca warunki funkcjonowania unii walutowej pozwala na pogłębienie analizy czynników wzrostu nadwyżki handlowej Niemiec. Obok przyczyn, które doprowadziły do zmian w handlu zagranicznym Niemiec w latach 1999-2014, przedmiotem badań było również znaczenie handlu zagranicznego w rozwoju gospodarki RFN, mierzone przy zastosowaniu, takich wskaźników jak otwartość gospodarki, udział w obrotach światowego handlu, a także tempo rozwoju eksportu i importu. W rozprawie doktorskiej metodami badawczymi, które posłużyły do weryfikacji postawionej tezy, były analiza literatury przedmiotu, analiza dokumentów urzędowych, analiza statystyczno-opisową, analiza historyczno-porównawczą oraz analiza raportów organizacji branżowych.

Problematyka badawcza rozprawy została ustrukturyzowana w sposób chronologiczny i procesualny. Praca składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale I przedstawiono główne konsekwencje międzynarodowej integracji gospodarczej i walutowej dla rozwoju handlu zagranicznego państw uczestniczących w tym procesie. Istotnym problemem jest zagadnienie konsekwencji nierównowag na rachunku obrotów bieżących dla stabilności gospodarki państw unii walutowej.

Analizy i rozważania przedstawione w rozdziale II miały na celu pokazanie głównych uwarunkowań makroekonomicznych dla rozwoju handlu zagranicznego RFN przed utworzeniem unii walutowej. Prześladowano, jak rozwijała się wymiana handlowa

RFN na różnych etapach europejskiej integracji gospodarczej i w różnych systemach walutowych w latach 1958-1998. Rozważania te stały się podstawą do stwierdzenia, czy przed 1999 r. występowały tendencje w wymianie handlowej RFN, które uległy zmianie wraz z utworzeniem strefy euro. Analiza ta pozwoliła też uzyskać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu wahania kursów walutowych stanowiły barierę dla rozwoju handlu zagranicznego RFN w latach 1958-1998.

Z punktu widzenia weryfikacji tezy głównej najważniejsze rozważania zawarto w rozdziale III i IV, gdzie podjęta została problematyka zmian warunków dla rozwoju handlu zagranicznego RFN w okresie jej członkostwa w strefie euro w latach 1999-2014 w porównaniu do lat 1958-1998. Rozważono w nich, czy w latach 1999-2014 występowały istotne różnice w kształtowaniu się handlu zagranicznego Niemiec z krajami strefy euro oraz państwami spoza niej. Dzięki przeprowadzonej analizie możliwe było stwierdzenie, jak ewoluowała we wskazanym okresie rola państw unii walutowej jako partnerów handlowych Niemiec. Doprowadziło to też do wniosków, czy w latach 1999-2014 doszło do zmian w łańcuchu dostaw niemieckich firm, wpływających na konkurencyjność cenową ich eksportu. Analiza problemu badawczego w rozdziale III i IV ustrukturyzowana została w podobny sposób, natomiast różnice występują w ramach czasowych. W rozdziale III zbadano zmiany w handlu zagranicznym RFN w okresie stabilnego funkcjonowania strefy euro w latach 1999-2007. Natomiast w rozdziale IV przeanalizowano wpływ globalnego kryzysu finansowego i kryzysu strefy euro w latach 2008-2014 na rozwój wymiany handlowej RFN.

Wnioski z rozprawy stanowią głos w debacie ekonomicznej na temat przyczyn zmian w handlu zagranicznym Niemiec po przystąpieniu do strefy euro. Badania przeprowadzone w rozprawie dostarczają istotnych wniosków aplikacyjnych zarówno dla krajów należących do strefy euro, jak i państw dopiero aspirujących do przystąpienia do niej. Przeanalizowanie przyczyn poprawy wyników handlowych RFN w latach 1999-2014 może posłużyć do oceny tego, czy reguły funkcjonowania unii walutowej zapewniają jej stabilność i nie faworyzują państw o określonej strukturze gospodarki. W rozprawie przeprowadzono bowiem pogłębioną analizę przyczyn kryzysu unii walutowej w latach 2010-2014 i jego konsekwencji dla handlu zagranicznego. Także rozważenie zmian w polityce gospodarczej Niemiec sprzyjających poprawie wyników handlowych w latach 1999-2014, może być istotnym źródłem informacji, jak przygotować gospodarkę do

przystąpienia do unii walutowej, a także jak skutecznie podwyższyć konkurencyjność cenową eksportu.